

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu „Občinske Uprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo „Občinske Uprave“ v Ljubljani.

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Sprememba zakona o občinskih posredovalnih uradih.

Njegovo c. kr. Apostolsko Veličanstvo cesar je potrdil z Najvišjo odločbo z dne 18. maja 1914 v XVI. seji deželnega zbora kranjskega dne 2. oktobra 1913 sklenjeni načrt zakona, s katerim se je spremenil § 1. zakona o občinskih posredovalnih uradih z dne 27. septembra 1911, dež. zak. št. 45.

Ta zakon bo v kratkem razglašen v deželnem zakoniku in stopi v veljavo 15 dni po razglasitvi.

Sprememba zakona odnosno navedenega paragrafa obstoji v tem, da bo ustanovitev občinskih posredovalnih uradov odslej obligatorna, t. j. ustanoviti se bo **moral** posredovalni urad v vsaki občini.

Dosedaj so bila mnenja v tem pogledu različna. V doslej veljavnem § 1. je bilo namreč določeno, da se ustanovi posredovalni urad „po sklepu občinskega odbora“. — To besedilo je bilo povod, da je nastal dvom, je li ustanovitev posredovalnih uradov obligatorna (obvezna) za vse občine, ali pa le fakultativna (poljubna), torej le, če jo sklene občinski odbor.

Dočim je stal deželni odbor vseskozi na stališču, da je ustanovitev obvezna in da znači besedilo „po sklepu občinskega odbora“ le način ustanovitve, — so se držale nekatere — to zlasti večje občine le besedila, ne pa zmisla zakona in so se upirale ustanovitvi, zlasti ker se je v nekem konkretnem slučaju pridružilo zadnjemu naziranju tudi c. kr. ministrstvo za notranje stvari.

Da se prepreči vsak dvom in dvojno naziranje, je sklenil deželni zbor novelo, ki spreminja besedilo § 1. navedenega zakona v toliko, da se je črtalo ondi besedilo „po sklepu občinskega odbora“, iz česar sledi, da se sedaj **mora** povsod ustanoviti občinski posredovalni urad.

Če bi torej kaka občina tudi sedaj ne hotela ustanoviti lastnega posredovalnega urada, — se bo priklopila — ne glede na morebitne druge posledice — brezpogojno k posredovalnemu uradu kake druge občine. To pravico daje namreč deželnemu odboru zadnji odstavek § 1. navedenega zakona.

Na občinah je torej ležeče, da sedaj — odnosno takoj po razglasitvi zakona v deželnem zakoniku nemudoma ustanove posredovalne urade, kjer jih še nimajo.

Dosedanja praksa je pokazala, da so se občinski posredovalni uradi dobro — ponekod celo sijajno obnesli, in ni dvoma, da bo v prihodnje uspeh še boljši, ker spričuje odločba na Najvišjem mestu, da se smatrajo ti uradi tudi v najvišjih državnih krogih za ljudsko potrebo, kar naj bo ljudem v bodrilo, da se zatekajo v prvi vrsti k njim, in še le v skrajni potrebi k sodiščem.

Pri tej priliki bodi tu pripomnjeno, da bo priobčil naš list v celoti okvirni državni zakon, dalje deželni zakon in obširneje razpravo o poslovanju posredovalnih uradov z raznimi vzorci iz peresa c. kr. sodnika. Ta razprava izide potem v posebni knjigi in bo brez dvoma dobrodošla vsej javnosti.

Končno opozarjamo tudi na potrebne tiskovine za posredovalne urade, ki jih ima v zalogi „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani, Stari trg.

Sprememba ubožne postave.

(Razveljavljenje § 33. ubožnega zakona z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17.)

Z Najvišjo odločbo z dne 17. maja 1914 je bil potrjen od deželnega zbora kranjskega sprejeti zakonski načrt, s katerim se razveljavljajo določbe § 33. ubožne postave iz leta 1883.

Ta paragraf je določal, da se morajo plodonosno nalagati vse globe in denarne kazni nad 40 K, vsi ubožni odstodki itd., sploh vsi dohodki ubožnega zaklada, glede katerih ni bilo v § 33. izrečno določeno, kakšni se smejo takoj porabiti za takojšnje razdelitev.

Vsled razveljavljenja navedenega paragrafa bo nastala pri dohodkih ubožnega zaklada in ubožni oskrbi sprememba v toliko, da bo občinski zaklad nekoliko razbremenjen, vendar pa vsled tega ni pričakovati morda kakih posebnih olajšav za večino občin. — Odpade pa ono delo, ki se je rabilo za nalaganje denarjev s pošiljanjem vložnih knjižic i. dr. — Na to okolnost se je tudi nanašalo poročilo deželnega odbora na deželni zbor, ko se je v temeljevalo razveljavljenje § 33.

Ne sme se pa prezreti — in to se je povdarjalo tudi v poročilu deželnega odbora na deželni zbor, da ostane osnovno (glavinsko) premoženje ubožnih zakladov **tudi nadalje nedotaknjeno**. — Dotično poročilo se glasi:

„V kolikor imajo občine take denarje naložene, so dotične knjižice in obligacije vinkulirane in ostanejo torej kot take naloženo osnovno premoženje občin, ki se bo moglo realizirati le z izrecnim dovoljenjem deželnega odbora. **Nadaljno** nalaganje omenjenih ubožnih denarjev pa bi bilo opustiti — — —“.

Iz tega se razvidi, da se do sedaj nabrani in naloženi denarji ubožnih zakladov tudi v prihodnje ne bodo smeli porabiti za tekoče ubožne potrebsčine, zlasti ne oni denarji, ki izvirajo še iz svoječasnih farnih ubožnih naprav, ki so prišli v oskrbo občin na podlagi ubožne postave iz leta 1883.

Nedvomno je, da bi bila za sedaj, dokler je ta ubožni zakon še v veljavi, opustitev ubožnih zakladov t. j. poraba nabranih denarjev, ki so združeni z osnovno imovino, občinam v splošnem le v kvar, kajti porabljenega denarja pač ne bo več, in — kakor pravi pregovor — boljši je vrabec v roki, nego golob na strehi.

Zato je naše mnenje, naj bi občine ondi, kjer jim razmere dopuščajo, skrbele za to, da se glavnice ubožnih zakladov ne le ohranijo, ampak tudi množe, to je, da se še nadalje nalagajo morebitni prebitki ubožnih zakladov, ker se ti dohodki ne smejo porabiti za druge namene, nego edinole za ubožno oskrbo.

Dolžnost naznanjevanja nalezljivih bolezni.

Zakon z dne 14. aprila 1913, drž. zak. št. 67, o zaščitni in zatiranju prenosnih bolezni, označuje škrlatico, difterijo (davico), abdominalni legar (tifus), grižo (disenterijo), epidemsko otrpnenje tilnika, porodniško mrzlico, legar z marogami, koze, azijsko koleru,

kugo, recidivni legar, gobavost (lepro), egiptiško vnetje oči (trahom), rumeno mrzlico, vranični prisad (črtnico), smrkavost in steklost ter ugriznine po na steklosti obolelih ali steklosti sumljivih živalih kot bolezni, ki jih je treba naznanjati.

Naredba ministra za notranje zadeve z dne 5. maja 1914 razširjuje z zakonitim pooblaščenjem krog teh bolezni, ki jih je treba naznanjati. Glede ošpic, dušljivega kašlja in mumpsa (vnetja ušesne slinavke) določuje namreč krajevno omejeno naznanilno dolžnost, to je ošpice, dušljivi kašelji in mumps se morajo naznanjati v zdraviliščih, kopelih, letoviščih, zimskih štacijah in drugih krajih te vrste, ki jih z razglasom določi politična deželna oblast, dalje te tri bolezni ter rdečice in norice v zavodih in internatih, ki jih deželna politična oblast istotako označi razglasilnim potom.

Naznanilo je moči podati pismeno, ustno, brzojavno ali telefonsko; ako se je podalo telefonsko, mora se takoj ponoviti pismenim potom. V svrhu naznanjevanja so se izdale posebne tiskovine (Naznanilo o kužni bolezni), katere uporabljati pa so dolžni le zdravniki in predstojniki bolnišnic, ki bodo te tiskovine dobivali od županstev.

Razen te splošne — nalagata zakon in naredba zdravnikom v gotovih slučajih še neko **posebno** naznanilno dolžnost. Naznanjati imajo namreč poleg tega vsak **prvi** primer oboletosti ali sumnje oboletosti na škrlatici, difteriji, legarju z marogami, kozah, azijski koleri, kugi ali egiptiškem vnetju oči nemudoma, in sicer brzojavno, telefonsko ali, ako se naznanilo tem potom ne more podati, po posebnem slu županu in politični okrajni oblasti, v mestih s svojim ustavom politični deželni oblasti. Na enak način naznaniti je županu vsak prvi slučaj steklosti.

Naloga župana je, da tudi s svoje strani najkrajšim potom naznani politični okrajni oblasti vsak **prvi** slučaj ene ravnokar imenovanih bolezni.

Z enako naglico naznaniti je pri legarju z marogami, kozah, koleri in kugi **ne le vsak prvi**, temveč **sploh vsak slučaj** politični okrajni oblasti, v mestih s svojim ustavom deželni politični oblasti. Izjemo glede te posebne naznanilne dolžnosti uvaja naredba z ozirom na škrlatinko, difterijo in egiptiško vnetje oči v onih krajih, ki jih ima določiti deželna politična oblast, v katerih se te bolezni trajno pojavljajo, kakor je to n. pr. pogosto v velikih mestih.

V takih krajih razglasi županstvo primernim potom, da ima odpasti ta posebna naznanilna dolžnost.

Glasom naredbe imajo dalje zdravniki s posebnimi tiskovinami (Končno naznanilo) županu naznaniti oddajo bolnika, obolelega za boleznijo, ki jo je dolžnost naznaniti, v bolnišnico, njega preselitev, kakor tudi ozdravljenje ali smrt.

K izvršitvi cestnega zakona glede uvrstitve cest in potov.

Okrožnica

vsem županstvom na Kranjskem v zadevi sestave seznama občinskih cest in občinskih potov, vaških in gospodarskih potov.

Št. 13.318. Z okrožnico 1. marca 1914, št. 20.045 iz l. 1913. je bil deželni odbor opozoril vsa županstva, da morajo po predpisu § 11. deželnega cestnega zakona sestaviti sezname občinskih cest in občinskih potov ter vaških in gospodarskih potov, ter jim je doposlal v ta namen nekaj tiskovin.

Mnogo županstev se je obrnilo do deželnega odbora za nadaljna pojasnila, navodila, tehniško ali denarno pomoč itd.

V odgovor na vse take vloge in v pouk drugim županstvom naj služi naslednje:

Seznami se morajo sestaviti v vseh občinah in sicer v enem letu po razglasitvi novega cestnega zakona v deželnem zakoniku, torej do 1. julija letos, ker je bil cestni zakon razglašen 1. julija 1913. Ta dolžnost je občinam zakonito naložena, zato deželni odbor ne more nobene občine odvezati od te dolžnosti.

Ako se pripravlja delitev kake občine v dve ali več samostojnih občin, pa ni še izvršena, mora obstoječa občina sestaviti seznam cest in potov za vse svoje ozemlje.

Naprava seznama spada v samostojni delokrog občine, zato morajo organi občine izvršiti vse, kar je potrebno, da se namen doseže. Ni torej stvar deželnega odbora, preskrbeti občinam potrebno osobe ali pripomočke. Izvršitev je po § 11. cestnega zakona naložena županstvom, torej sme župan k tem opravilom pritegniti občinske svetovalce in pozvati tudi take može, ki jih je po § 52. občinskega reda občinski odbor postavil, da ga podpirajo.

Po besedilu § 11. cestnega zakona naj županstvo napravi seznam „poslužujoč se nepristranskih veščakov in uporabljajoč katastralne mape“. Po mnenju deželnega odbora je to določilo tako tolmačiti, da ni treba v vsakem posameznem slučaju zaslišati veščaka in uporabiti mapo, ampak samo tedaj, kadar smatra županstvo to za potrebno. Koga vzame za veščaka, je prepuščeno preudarku županstva, nikakor ni potrebno, da bi moral biti geometer, lahko je vsak domač mož, ki dobro pozna dotično cesto ali pot in prometne razmere.

So županstva, ki menijo, da brez katastralnih map ni mogoče sestaviti seznamov. Mape so pripomoček pri sestavi, če jih občina nima, si mora županstvo drugače pomagati. Naročitev map pri evidenčnem geometru okraja ali pri katastralnem mapnem arhivu v Ljubljani se ne priporoča, ker je precej draga in v tem kratkem času morda tudi neizvršljiva. Občine, ki so naročile mape, pa jih niso še dobile, naj s sestavljanjem seznama ne odlašajo. Davčni uradi, zemlje-knjižni uradi, evidenčni geometri ne posojajo map

občinam v samostojno rabo, temveč bi morala občina prositi pri dotičnem uradu za uradnika, ki bi prišel z mapami na lice mesta. Če občina nima map in jih ne more pravočasno dobiti ali vsaj ne brez znatnih stroškov, naj županstvo sestavi seznam brez njih, potem pa naj ga na podlagi vpogleda v mape zemljejknjižnega urada dopolni. Tako dopolnitev pa je izvršiti, predno se seznam razgrne na šestdesetdnevni vpogled v zmislu § 11. cestnega zakona.

V seznam je vpisati le javna pota, po katerih sme vsakdo hoditi oziroma voziti, ne pa zasebna pota, ki so izključna last posameznika ali več določenih posameznikov. Merodajno je sedanje stanje v naravi, zato spadajo v seznam tudi tista javna pota, ki v mapo niso vrisana; ni se pa ozirati na pota, ki jih še ni, ampak se šele nameravajo zgraditi.

Od neke občine je došlo tudi vprašanje, v katero kategorijo naj uvrsti neko določeno pot; odgovor ni mogoč, ker deželnemu odboru niso znane krajevne razmere; o tem ima županstvo eventuelno po zaslišanju verodostojnih mož samostojno odločiti.

Veliko skrbi povzroča občinam tudi vprašanje, kako naj se pota v seznamu opišejo oziroma popišejo. Deželni odbor more dati le splošno navodilo, da mora biti vsaka pot v seznamu označena tako, da v bodoče ne bo mogoč noben dvom, katera pot je mišljena pod dotično zaporedno številko seznama; podrobnejših navodil, ki bi veljala za vse slučaje, pa ni mogoče dati, ker so razmere preveč različne. Olajšano pa bo delo vsekakor s tiskanimi vzorci seznamov, ki jih je dal deželni odbor občinam. Za vsako cesto ali pot ne bo treba vpisati vseh parcelnih števil, katere ima cesta ali pot, oziroma števil vseh parcel, čez katere drži pot, ki nima lastne parcelne številke. Če veže n. pr. dva kraja ena sama pot, bo zadostovalo, če se točno označi začetek in konec; če pa je več vsporednih potov, je potrebno, da se prepreči vsak dvom, natančneje označenje, če ni mogoče drugače, z navedbo parcelnih števil. Včasih bo tudi umestno, če se vpiše v seznam širina ceste ali poti, zlasti z ozirom na mogoče zoževanje od strani mejašev.

Nekatera županstva se boje, da bo premeritev vseh javnih cest in potov povzročila preveč dela in stroškov. Glede na take pomisleke opozarja deželni odbor, da se daljava v metrih zahteva v doposlanih tiskovinah samo za občinske ceste in pota, za vaška in gospodarska pota pa je dopustno označenje daljave tudi na drug način, da jih ne bo treba nalašč za to na metre meriti. Občinske ceste in občinska pota so marsikje že premerjena; če niso, se dolžnost večinoma da izračunati po mapi (1 cm daljave na mapi je 28 m 80 cm v naravi), le semtertje je torej treba kako občinsko cesto ali pot nalašč za seznam izmeriti v naravi; pri daljših cestnih progah zadostuje, če se navede približno število metrov, zaokroženo na sto.

Če bi se poznej, ko je seznam že končno ugotovljen, zapazilo, da se je kaj izpustilo, je mogoča do-

polnitev ravno tako, kakor če nastopi kaka sprememba, potrebna pa je nova razgrnitev, kakor pri prvotni sestavi.

Kadar je seznam končno ugotovljen, služi za podlago sklepanje v vseh vprašanih vzdrževanja dotičnih cest in potov.

Stroške za napravo seznama trpe občine same ravno tako kakor za druge občinske zadeve, deželni odbor ne more dati v ta namen nobene podpore, ker nima zato sredstev od deželnega zbora dovoljenih.

Če za dotične stroške v letošnjem občinskem proračunu ni nobenega ali ne zadostnega pokritja, naj jih županstvo vseeno poravna, od občinskega odbora pa izposluje odobritev po predpisu § 67. občinskega reda.

Županstva, ki še niso sestavila seznamov, se pozivljajo, da sestavo takoj začno oziroma dovrše do 1. julija, in potem tako ravnajo, kakor je predpisano v § 11. deželnega zakona z dne 21. februarja 1912, št. 22 dež. zak. iz l. 1913., oziroma v tukajšnji okrožnici z dne 1. marca 1914, št. 20.045.

Če tudi to delo dá nekoliko truda in stroškov, bo vendar za vso prihodnost občini silno koristno in jo bo obvarovalo obilo preprirov in marsikaterih veliko večjih stroškov.

Županstva naj se tega dela pogumno lotijo v splošni blagor in akoravno morebiti semtertje prvi izdelek ne bo popoln ali celo uzoren, se bo že sčasoma spopolnil tako, da bodo prišle občine v teku časa v posest dovršenih cestnih katastrov.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 9. junija 1914.

Za deželnega glavarja:

Dr. Zajec.

Sklepanje o novih občinskih taksah in novi taksni zakon.

Vsled novega taksnega zakona, o katerem smo priobčili pojasnila že v članku v predzadnji številki „Občinske Uprave“, — je nastala potreba, da vse občine uredijo svoje takse po novi postavi. Znano nam je, da se pobirajo takse v premnogih občinah v zelo neznatni meri, pa bi se lahko uvedle v višji izmeri kakor tudi večje število raznih še ne uvedenih taks. — S tem dobi občina precej dohodkov, in davkoplačevalci bodo razbremenjeni pri dokladah. — Za občine bodi načelo: Kdor kaj potrebuje od občine, naj tudi nekaj prispeva v javno korist; kdor n. pr. se hoče zabavati in ima sredstva za to, naj ima denar tudi za občino!

V sledečem priobčujemo okrožnico, ki jo je izdal deželni odbor na vsa županstva s pozivom, da revidirajo svoje takse.

Obenem pa priobčujemo na mnogostransko željo novo taksno postavbo v celoti, to pa zaradi tega, da

se zainteresira tudi širša javnost za določbe te nove postave in tarife, ker ima namreč vsak občan pravico ugovarjati proti odmeri taks, kakršne bi sklenil občinski odbor, — torej tudi takrat, če bi se zdele komu kake takse prenizke. — Pritožbe se morajo vlagati v takih slučajih na deželni odbor potom županstva.

Okrožnica

županstvom na Kranjskem.

Št. 12.499. — Novi deželni zakon o pobiranju občinskih taks z dne 4. maja 1914, dež. zak. št. 13, ki je bil razglašen v deželnem zakoniku ter razposlan dne 29. maja t. l., stopi v veljavo 15 dni po razglasitvi.

Vsled sklepa deželnega odbora z dne 23. maja 1914 se opozarjajo županstva na ta zakon s pozivom, da revidirajo sedaj uvedene občinske takse, to je da jih spravijo v skladje z določili novega taksnega zakona in dodane mu tarife, jih morda zvišajo in sicer, ako je z ozirom na krajevne razmere potreba, do najvišje po novi taksni postavi določene meje, obenem pa tudi razmotrivajo vprašanje, če bi ne kazalo uvesti novih taks.

Naroča se torej županstvom, da skličejo najkasneje tekom štirih (4) tednov seje občinskih odborov, ki naj sklenejo uvedbo občinskih taks po novi taksni tarifi.

Dotični sklep naj se javno razglasi in nato prosi deželni odbor, da določi takse. Pri tozadavnem postopanju naj se ravnajo županstva po določbah §§ 1. in 2. navedene taksne postave.

Posebe se naroča županstvom, da povsod uvedejo v § 3. te postave predpisane taksne dnevnik.

Ker so občinske takse znaten vir občinskih dohodkov in se na ta način razbremene davkoplačevalci, naj nobena občina ne odlašajo s sklepanjem o njihovi uvedbi.

Skleniti se morajo takse v določenem znesku; označba n. pr. od 5 do 10 K ne zadostuje. V ostalem so pa določila zakona in taksne tarife povsem jasna.

Le na uvedbo pod točkami 13 do 21 taksne tarife navedenih taks se opozarjajo županstva še posebe s pozivom, da naj se sklenejo v kar najvišji meri; to velja zlasti za godbene in plesne licence in za prekoračenje policijske ure.

Ta okrožnica naj se prebere v prihodnji odborovi seji. O izvršitvi te odredbe in o uvedbi novih taks pa naj poročajo županstva najkasneje v 6 tednih.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 4. junija 1914.

Za deželnega glavarja:

Dr. Zajec.

Zakon

z dne 4. maja 1914, veljaven za vojvodino Kranjsko, o pobiranju občinskih taks.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

Zakoni z dne 3. decembra 1868, dež. zak. št. 17, z dne 14. avgusta 1866, dež. zak. št. 13, in z dne 26. marca 1885, dež. zak. št. 9, o pobiranju občinskih taks se s tem razveljavijo in stopijo na njih mesto te-le določbe:

§ 1.

Vsaka kranjska občina ima pravico, vpeljati s sklepom občinskega odbora posamezne ali vse v naslednji tarifi navedene občinske takse ali pa zvišati že obstoječe v mejah te tarife.

Sklep se mora na običajni način s pripombo objaviti, da je proti njemu v štirinajstih dneh dopustna pritožba na deželni odbor, ki pa se ima vložiti potom županstva.

V onih slučajih pa, v katerih je občina po izrecnih zakonitih določbah dolžna, kako v priloženi tarifi omenjeno uradno opravilo izvršiti brezplačno, se taksa ne sme pobirati.

§ 2.

Visokost takse določa po nasvetu občinskega odbora deželni odbor, kateremu se ima v ta namen predložiti poverjen izpisek iz sejnega zapisnika obenem z razglasom sklepa in morebiti vloženi pritožbami.

Vsaka posamezna taksa se mora v eni in isti občini za vse prebivalce odmeriti v enaki visokosti.

Seznamek sklenjenih, od deželnega odbora določenih taks naj se pribije v občinskem uradu na vsakomur vidnem mestu in naj se v njem označi vsaka izprememba glede taks.

§ 3.

Takse se stekajo v občinsko blagajnico. Po sklepu občinskega odbora pa se lahko odkaže dohodek vseh ali le nekaterih po tem zakonu dopustnih občinskih taks ubožnemu zakladu.

Glede taks, navedenih v temu zakonu priloženi tarifi pod zaporednimi številkami 5 b), 22, 23 in 24, sme občinski odbor tudi skleniti, da pripadajo uradujoči osebi za plačo.

Prejete takse naj se zapisujejo v poseben taksni dnevnik. Dohodek onih taks, ki se stekajo v občinsko blagajnico, naj se iz taksnega dnevnika ob sklepu vsakega pol leta v skupnem znesku vpiše tudi v blagajniški dnevnik občinskega, oziroma ubožnega zaklada. Odmerjena taksa naj se zaznamuje na dotičnem uradnem spisu in izroči stranki potrdilo o prejemu.

§ 4.

Taksa se mora plačati, če ne prej, najkasneje ob izročitvi rešitve, ob začetku uradovanja ali kadar se kdo poslužuje taksi podvržene pravice.

Župan sme vsako uradovanje, če se more brez nevarnosti odložiti, za tako dolgo odreči, da se taksa plača, in ima pravico zahtevati, da se mu izroči za pokritje komisijskih stroškov primerno predplačilo.

Kdor se posluži taksi podvržene pravice brez dovoljenja (sodelovanja) občinskega urada ali, če to po obstoječih predpisih ne bi bilo potrebno, brez prejšnjega naznanila tistemu, plača v tem slučaju takso v dvojnem znesku.

Zastale takse se izterjujejo s postavnimi prisilnimi sredstvi po določbah občinskega reda.

§ 5.

Razen takse se ne sme terjati od stranke kaka druga pristojbina za ljudi, ki uradujejo, naj že bo dnevščina, hodnina ali kaj takega.

Ako imajo ti ljudje kaj dobiti, se jim to plača po sklepih občinskega odbora v zmyslu določb občinskega reda naravnost iz občinske blagajne.

Vendar pa mora stranka, ki prosi za uradovanje, v katere korist se to opravi ali katera ga zakrivi in zlasti z nagajivim ravnanjem provzroči, plačati stroške za izvedence, če ti niso uslužbenci občine, kakor tudi pričam na njih zahtevo gotove in potrebne izdatke.

Določbe odstavka 1. in 2. se ne tičejo pristojbin, ki se imajo plačevati po obstoječih službenih predpisih za policijsko nadzorovanje prireditvev.

§ 6.

Pritožbe proti odmeri taks kakor tudi proti visokosti stroškov za izvedence in odškodnine pričam se morajo vložiti v 14 dneh po obvestitvi na občinski odbor in proti odločbam tega v enakem roku na deželni odbor, in sicer vselej potom županstva.

V kolikor se tičejo pritožbe odmere taks, nimajo odložljive moči.

§ 7.

Takse, ki se tri leta potem, ko so se imele plačati (§ 4.), niso izterjale, zastarajo.

Člen II.

Ta zakon ne velja za one slučaje, za katere obstoje posebni zakoni o občinskih taksah (pristojbinah).

Člen III.

Na podlagi razveljavljenih zakonov z dne 3. decembra 1868, dež. zak. št. 17, z dne 14. avgusta 1866, dež. zak. št. 13, in z dne 26. marca 1885, dež. zak. št. 9, vpeljane občinske takse se pobirajo v dosedanji izmeri tudi še dalje, dokler se ne izpremene v zmyslu tega zakona in pridejane mu tarife.

Člen IV.

Mojemu ministru za notranje zadeve se naroča, da sporazumno s prizadetimi ministri izvrši ta zakon.

Dunaj, dne 4. maja 1914.

Franc Jožef I. r.

Heinold I. r.

Tarifo k taksnemu zakonu smo priobčili že v 4. številki letošnjega leta.

Zakon

z dne 4. maja 1914, veljaven za vojvodino Kranjsko,
s katerim se za zdravišče Bled deloma izpreminja zakon z dne 1. avgusta 1897, dež. zak. št. 29, in ustanovljajo posebna določila.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

§ 1.

V zdravišču Bled zdaj obstoječa zdraviška komisija se odpravi.

§ 2.

Vse zdraviške zadeve v tem zdravišču oskrbuje krajevna občina Bled v prenešenem delokrogu.

§ 3.

Občina upravlja v tem delokrogu zlasti zdraviški in godbeni taksni zaklad pod svojim jamstvom za dotična premoženja.

§ 4.

V tem oziru ima skrbeti:

- a) da se ti zakladi uporabljajo izključno samo za zdraviške namene;
- b) da se plačujejo na njih viseči dolgovi;
- c) da se zlasti vzdržujejo iz teh zakladov napravljene in zgrade nove naprave in zavodi, ki so v interesu zdraviških gostov.

S tem pa ostanejo nedotaknjene obstoječe posebne pogodbe glede vzdrževanja posameznih objektov.

§ 5.

V zalaganje za zdravištvo potrebnih stroškov je občina upravičena pobirati zdraviško davščino (zdraviško in godbeno takso) po določilih na podlagi §§ 1, 3—5 zakona z dne 1. avgusta 1897, dež. zak. št. 29, za zdravišče Bled vsakokrat izdanega zdraviškega reda.

§ 6.

Zdraviški in godbeni zaklad se upravlja posebej, ločeno od drugega občinskega premoženja.

§ 7.

Glede sestave in ustanovitve proračuna kakor tudi glede pregleda in rešitve računov je zmiselno uporabljati načela občinskega reda.

Ustanovljeni proračun in zaključek rešenega letnega računa je potom političnega okrajnega oblastva predložiti deželni vladi. Ta ima čuvati, da se sredstva navedenih zakladov uporabljajo edino le za zdraviške namene, ne da bi imela tudi pravico vplivati v posameznem na vrsto in način te uporabe.

§ 8.

Predstojnik političnega okrajnega oblastva ali njegov namestnik je upravičen se udeležiti sej občinskega

zastopa, pri katerih se obravnava o omenjenih zakladih, in v njih vedno poprijeti za besedo.

Župan je zavezan o teh sejah ob navedbi dnevnega reda pravočasno obvestiti politično okrajno oblastvo.

§ 9.

Občinskemu zastopu je prideljen v vseh zdraviških zadevah kot posvetovalni in izvršujoči organ zdraviški odsek.

Sestava zdraviškega odseka, zastopstvo dosedanji zdraviški komisiji pripadajočih interesentov v njem in natančnejši delokrog njegov po zmislu tega zakona se uredi z naredbo deželne vlade sporazumno z deželnim odborom.

§ 10.

Določila zakona z dne 1. avgusta 1897., dež. zak. št. 29, ostanejo, v kolikor niso izpremenjena s predstoječim zakonom, za zdravišče Bled še nadalje v veljavi.

§ 11.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem razglasitve.

§ 12.

Mojemu ministru za notranje zadeve je naročena izvršitev tega zakona.

Dunaj, dne 4. maja 1914.

Franc Jožef I. r.

Heinold I. r.

„Rdeči križ“. — Pristop k društvu — nabiranje članov — ustanovljanje novih podružnic.

Okrožnica

vsem županstvom na Kranjskem.

Štev. 619/pr. — Za jako domoljubno in človekoljubno delovanje društva „Rdečega križa“, ki se je že tolikokrat vrlo izkazalo, se prebivalstvo naše dežele ne zanima vedno tako, kakor bi bilo potrebno. V naši kronovini deluje v zvezi z glavnim društvom kot deželna zveza „Deželno in gospejno pomožno društvo“ s sedežem v Ljubljani, ki ima svoje podružnice po deželi. Delovanje deželne zveze in njenih podružnic pa more biti trajno uspešno le tedaj, če povsem skupno delajo vsi merodajni činitelji. Najvažnejše je, da se pridobe novi člani in ustanovijo nove podružnice. V tem oziru se bodo po naročilu c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani obrnila politična okrajna oblastva do občin z vabilom, naj bi prizadevanje za večje zanimanje prebivalstva za „Rdeči križ“ kar najbolj podpirale in tudi v svojem področju kolikor mogoče pospeševale namene tega društva v omenjenem zmislu.

Delovanje „Rdečega križa“ donša mnogotere dobrote. Društvu je namreč glavni namen, ob vojski naklanjati ranjencem pomoč in tolažbo; jasno pa je, da more ta smoter le tedaj uspešno izvrševati, če si preskrbi že v miru obilo sredstev in pripomočkov. Da ima prebivalstvo dovolj vzroka, zanimati se za ta pravi namen društvenega delovanja, je očitno; kajti pač vsak, bodisi sam, bodisi po svojcih, utegne priti v položaj, da bo potreboval pomoči „Rdečega križa“. In kako britko bi bilo v takem primeru, ako bi društvo ne moglo vsem, ki so potrebni, pomagati, ker ni ob svojem času v ta namen dovolj sredstev prejelo!

Ko bi kdo ugovarjal, češ, da se ni nadejati kaj kmalu vojne, mu odgovarjamo, da se popolnoma skladamo z njegovo željo, vendar pa je misliti tudi na to slučajnost, in če se to primeri, bi bilo prepozno, šele tedaj iskati in nabirati denarja in sredstev.

Toda tudi v mirnih časih deluje „Rdeči križ“ mnogostransko.

Da more društvo ob nalezljivih boleznih ponuditi prebivalstvu izurjene strežnice, vzdržuje „Strežniške domove“, v katerih izobrazuje žene in dekleta za strežbo bolnikom.

Ob boleznih in nezgodah se občine lahko tako poslužijo barak in bolnične oprave iz skladišča „Rdečega križa“ v Ljubljani.

„Rdeči križ“ je tudi v zvezi s prostovoljnimi gasilnimi društvi osnoval rešilne oddelke, ki so pone srečencem ob nezgodah v prvo pomoč.

V mirnih časih daje društvo vsako leto onemoglim in potrebnim osebam podpore; s tem so deloma razbremenjene dotične občine.

Spričo tega nad vse blagovitega delovanja „Rdečega križa“ pričakuje deželni odbor, da bodo županstva prav krepko in z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, ob vsaki ugodni priliki delala na to, da se pridobe novi člani, oziroma, da se ustanove nove podružnice. Dalje se županstva pozivljejo, naj glede na pospeševanje koristi „Rdečega križa“ vsekdar krepko podpirajo politična oblastva. S tem si pridobe velikih zaslug ne le za državo ampak tudi za domačo deželo.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1914.

Deželni glavar:
Šusteršič.

Vprašanja in odgovori.

48. Županstvo občine D.

Vprašanje:

Občinski odbor je sklenil v seji zaradi plemenskega bika, da mora vsak posestnik v občini kravo, kadar se poja, peljati k temu biku, ki ga je preskrbel

občinski odbor. — Če dotičnik ne pripelje krave k temu biku, — ampak k drugemu, — da vseeno plača 2 kroni.

Ali se more prisiliti posestnik k temu plačilu, če tudi pelje kravo k drugemu biku?

Odgovor:

Po § 3. zak. z dne 21. maja 1902, dež. zak. št. 15 ima vsaka občina dolžnost, za živino v nje ozemlju, potrebno število bikov plemenjakov sama nakupiti in vzdrževati, v kolikor ne zadostujejo za to živino rabljeni zasebni biki plemenjaki, ki so v občini. Stroški za nakup in vzdrževanje občinskih bikov plemenjakov se imajo, v kolikor za njih pokritje ne zadostujejo iz njih porabe izvirajoče junčevine, takse za živinske potne liste, globe radi prestopkov proti temu zakonu, potem morebiti iz javnih zakladov dovoljene podpore in drugi dohodki, pokriti iz občinske blagajne.

Občina lahko sklene junčevino, siliti pa ne more, da bi moral vsak občan živinorejec voditi svoje krave ravno k občinskim bikom, vsled tega tudi ne more pobirati skočnine od živinorejcev, ki so gnali kravo k drugemu v občini se nahajajočemu zasebnemu licencovanemu biku.

Županstvo se opozarja, da se smejo v zmislu § 11. zak. z dne 11. avgusta 1890, dež. zak. št. 4 iz l. 1891, pripuščati le licencovani biki in sicer v zmislu § 12. tega zakona po dvakrat na dan v presledkih po najmenj 6 ur. Prestopki prvega določila se kaznujejo z 4—20 K, prestopki drugega pa z 2—10 K.

Za slučaj, da kdo pripušča v občini nelicencovanega bika, naj ga županstvo naznani c. kr. okrajnemu glavarstvu, da ga kaznuje in prepove nadaljno pripuščanje nelicencovanega bika.

49. Županstvo št. J.

Vprašanje:

Ali se bodo vršile občinske volitve že po novem občinskem zakonu za dobo šestih let? — Kakor znano, poteče v tekočem letu večini občinskih odborov poslovna doba. Ali naj se torej izvrše volitve po starem zakonu, ali se morda podaljša poslovna doba sedanjim odborom po novem zakonu, ne da bi se vršile volitve?

Odgovor:

Glede šestletne poslovne dobe občinskih odborov bodi pripomnjeno, da tak zakon še ni niti sklenjen niti potrjen. Pač je bil predložen deželnemu zboru v predzadnjem zasedanju tozadevni zakonski načrt, ki pa v zbornici še ni prišel v razpravo.

Volitve v občinske zastope se bodo torej vršile po sedaj veljavnem občinskem redu takoj po preteku sedaj veljavne 3-letne poslovne dobe; v več občinah so nove volitve itak že izvršene.

Če bo sprejet in potrjen novi zakonski načrt, se bo potem podaljšala poslovna doba novega občinskega odbora.

50. Gospod M. N. v Brusnicah.

Vprašanje:

Neka oseba, rojena v tuji občini, je bila kot dekla ali kaj enakega — gotovo čez 10 let v brusniški občini. V občinsko zvezo ni bila sprejeta. Zadnje leto je živel bolj od miloščine enega posestnika v občini, ki se je baje zavezal, da bo skrbel za-njo. Pred 2 leti — morda že poprej — je ta oseba odšla v svojo rojstno

občino. Ondi je sedaj popolnoma onemogla. Nastane vprašanje: Kdo je dolžan skrbeti za-njo? Njena rojstna občina trdi, da z ozirom na 10-letno bivanje v naši občini — ker teh 10 let še velja — ne ona, temveč občina Brusnice.

Odgovor:

Dolžnost skrbeti za dotično ubogo ima domovinska občina, to je ona občina, v kateri je imela in še ima ta uboga domovinsko pravico, torej ne občina Brusnice, ker sami pravite, da ni bila sprejeta v domovinsko zvezo te občine. Za to, da pridobi kdo domovinsko pravico v občini bivališča, ne zadostuje namreč 10-letno bivanje, ampak zahteva zakon v § 2. domovinskega zakona iz leta 1896 izrečni sprejem, to se pravi, občinski odbor mora storiti sklep, da se sprejme v domovinsko zvezo. To pa je mogoče le, če prosí za to bodisi dotična oseba sama ali pa dosejanja domovna občina; (§ 4. nav. zakona).

51. Županstvo L.

Vprašanje:

Pri nas je sklenil gospodarski odbor vasi S., da se na drobno razdeli skupno zemljišče, koje uživa 8 posestnikov. Za razdelitev so prosili pri agrarski operaciji v Ljubljani, a deželna komisija je dotično prošnjo zavrnila. Prosta je le še pritožba na c. kr. ministerijalno komisijo na Dunaju. — Ali res ni druge pomoči več, nego navedena pritožba? Skupni svet bi prav radi razdelili, ker bi bilo potem veliko boljši, nego je sedaj.

Odgovor:

V tem slučaju Vam pač tudi mi ne moremo drugega svetovati, nego to, kar ste vsekako storili, to je vložili pritožbo. — Iz kakšnih nagibov je agrarna oblast dotično prošnjo zavrnila, ne vemo in Vam ravno zato tudi ne moremo dati v zadevi kakega pojasnila. Mislimo, da bi bilo najbolje, če bi se pri kakih prilikih osebno zglasili pri lokalnem komisarju v Ljubljani. — Sicer pa je naše mnenje, da n. pr. razdelitev travnikov, zlasti pa skupnih pašnikov, več škoduje nego koristi.

52. Županstvo v Ž.

Vprašanje:

C. kr. okrajno glavarstvo v R. je razsodilo, da morajo občine tukajšnega okraja v konjačiji graditi kontumacijski hlev, in je že določilo na posamezne občine odpadajoče stroške. — Ker se je tukajšno županstvo branilo plačati, je zažugalo okrajno glavarstvo, da se bode odtegnila občinska doklada, če se ne dopoljšje zahtevani znesek do določenega dne.

Zato vprašamo: Ali sme c. kr. okrajno glavarstvo ukazati davkariji, da naj ne izplača županstvu občinske doklade v polnem znesku, kakor je bila sklenjena in potrjena? — Pripomni se, da se hlev še ni pričel graditi.

Odgovor:

V kolikor pride v poštev vprašanje veterinarne nadzorstva, je bilo okrajno glavarstvo vsekako upravičeno izdati ukaz glede zgradbe dotičnega hleva, če je bila za to dokazana potreba. — Domnevati moramo tudi, da je postal dotični odlok pravomočen, bodisi da se ni nikdo pritožil, bodisi da je bilo o pritožbah končno veljavno razsojeno. — Iz tega sledi, da se občina zahtevanemu plačilu ne more upirati.

V poštev pride torej le vprašanje, je-li okrajno glavarstvo upravičeno naročiti davčnemu uradu, da enostavno odtegne dotično vsoto od občinskih doklad.

Po našem mnenju bi se smelo to zgoditi le tedaj, če je za dotični izdatek poskrbljeno pokritje v rednem letnem proračunu. — Ako v proračunu dotična potreščina ni vpoštevana med izdatki za to leto, potem tudi okrajno glavarstvo ne more — najmanj pa celo brez vednosti in pritrditve deželnega odbora — enostavno poseči po občinskih dokladah, ker se s tem ovira redno občinsko gospodarstvo.

Okrajno glavarstvo bi se moralo z ozirom na določbe predzadnjega odstavka § 66. obč. reda obrniti na deželni odbor, da bi sporazumno z deželno vlado dovolil pobiranje posebne doklade v ta namen, če obstoji pravomočna odločba in če v rednem letnem proračunu ni pokritja za ta izdatek.

53. Županstvo St. T.

Vprašanje:

M. R. je vložil iz Amerike prošnjo na tukajšno županstvo, da bi se njegov 16 let stari, doma bivajoči sin oddal v prisilno delavnico, ker je delamržen in kljubuje materi in stari materi, da ne moreta shajati z njim.

Ali je županstvo dolžno oddajati take hudobne otroke v prisilno delavnico in — če je dolžno — na čegave stroške?

Kam naj se obrne županstvo odnosno kako naj postopa?

Ako županstvo ni dolžno to storiti — in ako brez očeta tega tudi storiti ne more, ali naj izvrši to oče in kako?

Odgovor:

Mogoča je oddaja mladostnih oseb v pobiljševalnice, (ki so navadno združene s prisilnimi delavnicami), razven v onih slučajih, v kojih se izvrši prisilna oddaja, — tudi na željo ali predlog njihovih postavnih zastopnikov (očeta ali varuha) — sporazumno s skrbstvenimi oblastmi. V tem slučaju je treba plačevati za oskrbovanje v prisilni delavnici (t. j. pobiljševalnici) n. pr. v Ljubljani po 1 K 10 h dnevno.

Županstvo pa ni dolžno samo oddajati take mladeniče v prisilno delavnico, zlasti ne v tem slučaju, ko oče sam to zahteva, torej tudi stroški ne smejo zadeti občine. Pač pa lahko županstvo odstopi dotično prošnjo sodišču, ki je v prvi vrsti poklicano reševati take zadeve. To stori lahko tudi oče sam.

O dotični prošnji za oddajo v pobiljševalnico bo odločevala posebna komisija v uradnem sedežu deželne vlade. — Če želite še podrobnejih podatkov, je najbolje, da se obrnete na vodstvo prisilne delavnice v Ljubljani.

Raznoterosti.

Petdeset let občinski odbornik. V Kamni gorici je umrl dne 13. junija v 79. letu svoje starosti trgovec in posestnik Frančišek Žvan. Bil je nepretrgoma 50 let član občinskega odbora, več let župan in predsednik krajnega šolskega sveta. Naj velja vrlemu veteranu trajen spomin!